

ETP přednáška

Development Economics

Development Economics

obsah přednášky

- ACEMOGLU, Daron and ROBINSON, James A, 2015. *Proč státy selhávají: kořeny moci, prosperity a chudoby*. Praha: Argo : Dokořán. ISBN 978-80-257-1305-1.
 - Kapitola 3 Jak se vytváří prosperita a jak chudoba, str. 63-83
- SACHS, J. D. a A. M. WARNER, 2001. The curse of natural resources. *European Economic Review* [online]. **45**(4–6), 827–838. ISSN 0014-2921. Dostupné z: doi:[10.1016/S0014-2921\(01\)00125-8](https://doi.org/10.1016/S0014-2921(01)00125-8)
- MOYO, Dambisa, 2010. *Dead aid: why aid is not working and how there is a better way for Africa*. ISBN 978-0-374-53212-3.
 - Kapitola 3 Aid is not working, str. 40-56

Development Economics

ACEMOGLU, Daron and ROBINSON, James A, 2015. *Proč státy selhávají: kořeny moci, prosperity a chudoby*. Praha: Argo : Dokořán. ISBN 978-80-257-1305-1.

Extraktivní ekonomické instituce EPI

- Příklad Severní Koreje
- Neexistence soukromého vlastnictví, potlačování směny a trhů, podnikatelské činnosti
- *„extraktivní proto, že mají odčerpávat příjmy a majetek jedné části společnosti ve prospěch části jiné.“* (str. 68)

Inkluzivní ekonomické instituce IPI

- Příklad Jižní Koreje, USA
- *„Soukromé vlastnictví, nestranný právní systém a poskytování veřejných služeb, které zajistí spravedlivé prostředí, v němž mohou lidé uzavírat smlouvy a obchodovat; musí také umožňovat vstup nových podniků a dovolit lidem, aby si sami zvolili profesi.“* str. 67
- Nejdůležitější dle autorů je právo na soukromé vlastnictví (motivace k investicím a inovacím) = ve svém jádru se jedná o katallaktická pravidla
- Podporují ekonomickou aktivitu, růst produktivity a hospodářskou prosperitu.
- Příklad s Barbadosem – 66% populace otroci, (jinak funkční katallaktická pravidla) – aby byla pravidla inkluzivní, musí platit pro široké masy obyvatel dle autorů, takže zde nejsou

Development Economics

ACEMOGLU, Daron and ROBINSON, James A, 2015. *Proč státy selhávají: kořeny moci, prosperity a chudoby*. Praha: Argo : Dokořán. ISBN 978-80-257-1305-1.

Inkluzivní ekonomické instituce

- Dle autorů je stát „*jako vymahač zákona, pořádku a dodržování smluv, ochránce soukromého majetku a často klíčový poskytovatel veřejných služeb neoddělitelný od ekonomických institucí*“ (str. 68)
- Inkluzivní ekonomické instituce podporují další zdroje růstu: **nové technologie a vzdělání**
- Thomas Edison využil nové technologie k založení ziskového podniku v USA a nikoli v Jižní Americe kvůli inkluzivním ekonomickým institucím (podobně Samsung či Hyundai v Jižní ne Severní Koreji)

Extraktivní a inkluzivní politické instituce

- Extraktivní ekonomické instituce **jsou výhodné pro úzkou zájmovou skupinu v čele státu** (špička komunistické strany v Severní Koreji, nejvyšší okruh vládců afrických států),
- Zároveň v duchu Schumpeterovské kreativní destrukce zanikají **stará odvětví a staré firmy**, aby vznikli nové – zástupci starých odvětví jsou motivováni proti IPI
- **Aristokratové** vlastníci půdy a obchodní privilegia přicházeli v době průmyslové revoluce o své ekonomické a následně také politické postavení
- **Řemeslníci** trpěli při zavádění mechanizace (Luddité)
- **Hospodářský růst není rozdělen rovnoměrně** (globalizace, dovoz aut do USA a osud obyvatel Detroitu), má své vítěze a poražené

Development Economics

ACEMOGLU, Daron and ROBINSON, James A, 2015. *Proč státy selhávají: kořeny moci, prosperity a chudoby*. Praha: Argo : Dokořán. ISBN 978-80-257-1305-1.

Extraktivní a inkluzivní politické instituce

- **Ekonomické instituce vycházejí z politických institucí** (rozdělení moci ve společnosti – absolutistické politické instituce ji vkládají do rukou malé omezené skupiny osob; pluralistické politické instituce moc rozdělují mezi společnost a kladou jí omezení)
- Ne všechny pluralistické politické instituce vedou k inkluzivním ekonomickým institucím (Somálsko a roztržštěné nepřátelené kmeny): dle autorů je **nezbytný centralizovaný a SILNÝ STÁT + pluralitní politické instituce= inkluzivní politické instituce**
- Mezi extraktivními ekonomickými a politickými institucemi existuje smyčka zpětné vazby – jedno podporuje druhé
- Extraktivní politické instituce „umožňují elitě formovat také budoucí politické instituce a ovlivňovat jejich vývoj. Extraktivní ekonomické instituce zase této elitě umožňují bohatnout a její ekonomické bohatství a moc jí pomáhají upevňovat politickou nadvládu.“ (str. 72)
- Inkluzivní ekonomické instituce dle autorů „zajišťují spravedlivější rozdělování prostředků“ (str.73)
- Extraktivní ekonomické a politické instituce vedou k vnitřním bojům o moc (je toho hodně v sázce) (str.82)

Development Economics

ACEMOGLU, Daron and ROBINSON, James A, 2015. *Proč státy selhávají: kořeny moci, prosperity a chudoby*. Praha: Argo : Dokořán. ISBN 978-80-257-1305-1.Můp

Extraktivní a inkluzivní politické instituce

- Příklad chudé Kongo v 15. stol. – bez znalosti kola, pluhu. Lidé se snažili uniknout dosahu elit (otrokáři, nahodilé zdanění, drancování), stěhovali se co nejdál od trhů a center, neinovovali (proč taky, když si nemohli nechat plody své práce?)
- S příchodem kolonizátorů byly místní elity nahrazeny kolonizátorskými elitami, ale extraktivní instituce přetrvaly
- Politická decentralizace, která hraničí až s naprostým rozpadem státu, je vedle Konga společná i většině zemí subsaharské Afriky.
- Kongo nedrží v chudobě geografie, kultura ani nevědomost občanů či politiků, ale jeho extraktivní ekonomické instituce.
- Extraktivní ekonomické instituce mohou někdy produkovat ekonomický růst (otrocká produkce cukru v karibských ostrovech; industrializace v Sovětském svazu po první pětiletce 1928-70. let 20. stol)

Development Economics

ACEMOGLU, Daron and ROBINSON, James A, 2015. *Proč státy selhávají: kořeny moci, prosperity a chudoby*. Praha: Argo : Dokořán. ISBN 978-80-257-1305-1.

Jak mohou extraktivní instituce přejít v inkluzivní?

- Pokud mají elity dostatečně zajištěné své výsadní politické postavení, mohou dovolit přechod k inkluzivním ekonomickým institucím
- Při vyskytnutí historické situace se elity rozhodnou neblokovat vznik inkluzivních ekonomických institucí

Jak Acemoglu a Robinson vidí vývoj Číny?

- Přirovnání k Sovětskému svazu – extraktivní politické instituce se v delším období projeví
- „komunistická strana hraje ústřední roli při rozhodování, která odvětví a které společnosti dostanou další kapitál a budou se rozvíjet - kdo bude mít štěstí a kdo smůlu.“ (str. 81)

Je v zájmu všech dosahovat ekonomického růstu prostřednictvím inkluzivních ekonomických a politických institucí?

- Ne, zájmové skupiny ve vedení státu, diktátoři, resp. ti, kteří profitují ze status quo při extraktivních institucích jsou motivováni proti přechodu na inkluzivní instituce a ekonomický růst pro všechny.

Jak se autoři staví k roli státu? Jaký má stát být, aby mohly existovat inkluzivní eko a pol instituce?

- Musí být centralistický a dostatečně silný, aby na celém území monopolizoval použití násilí pro prosazení spravedlnosti, obrany,

Mohou extraktivní ekonomické instituce produkovat ekonomický růst?

- Ano, jako příklad autoři uvádí: otrocká produkce cukru v karibských ostrovech; industrializace v Sovětském svazu po první pětiletce 1928-70. let 20. stol
- Jaký hraje monopol dle Shumpeterovské teorie roli v

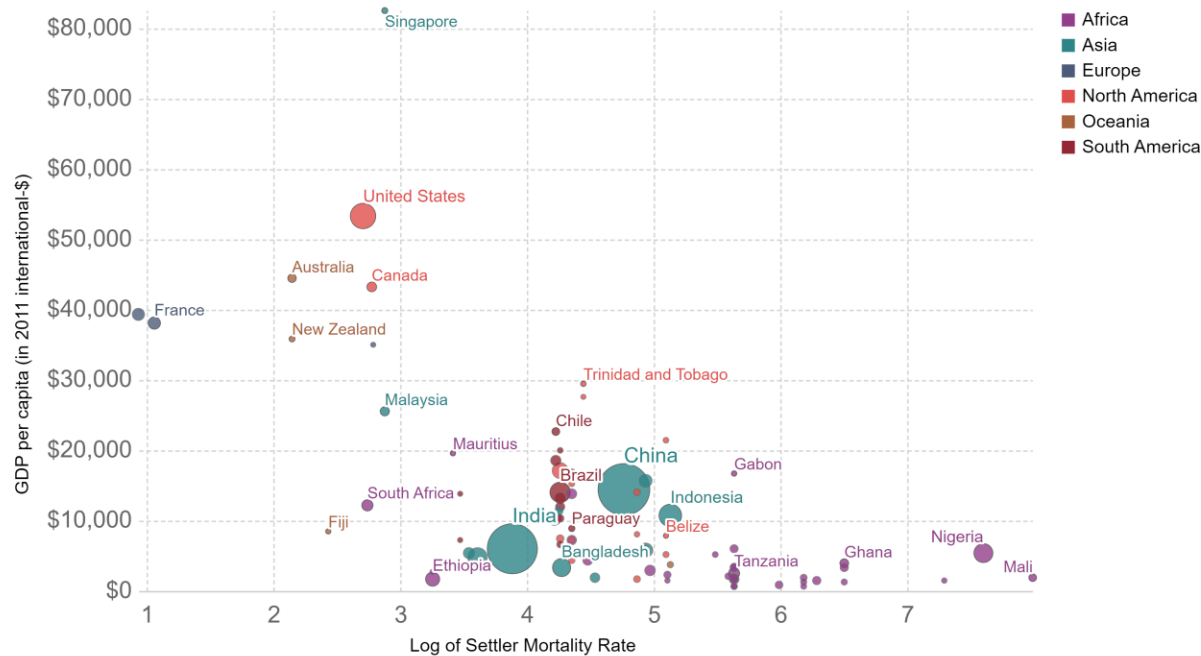
Development Economics

Teorie ekonomického růstu

Settler mortality faced by European settlers at the time of colonization vs GDP per capita today

Our World in Data

Gross domestic product (GDP) per capita, measured in constant 2011 international dollars, versus the log of the mortality rate faced by European settlers at the time of colonization.

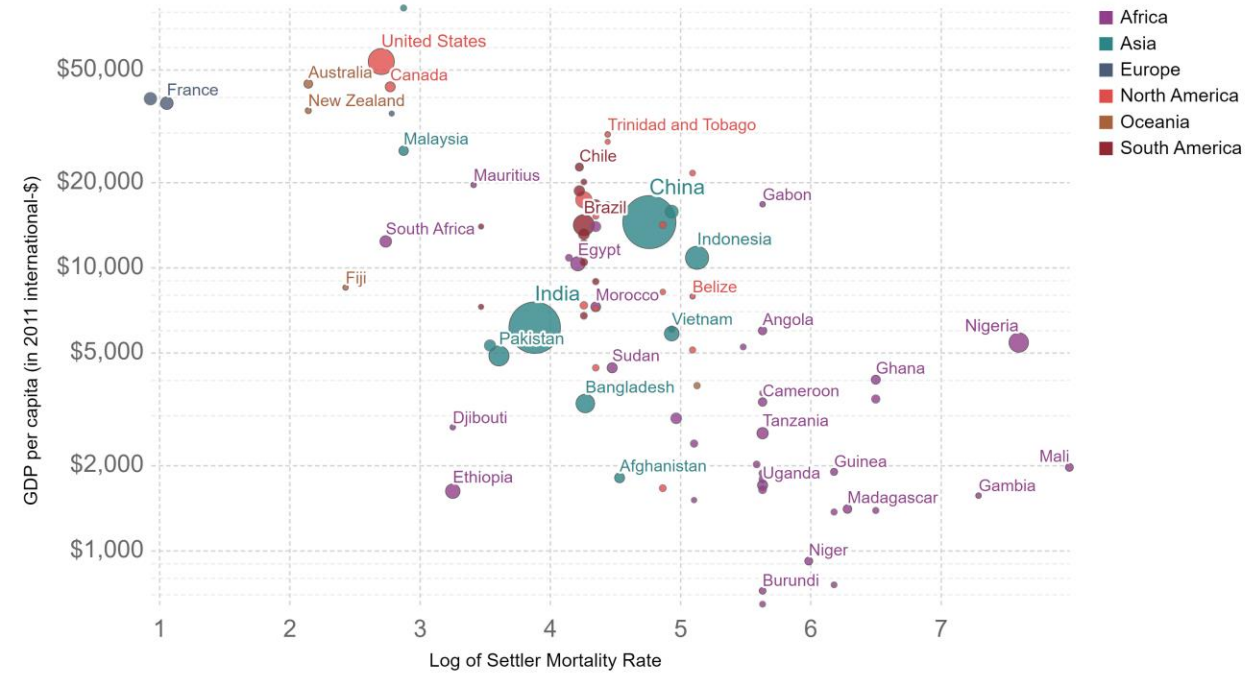
Source: Acemoglu, Johnson & Robinson via the Quality of Government dataset, World Bank, Our World In Data

CC BY

Settler mortality faced by European settlers at the time of colonization vs GDP per capita today

Our World in Data

Gross domestic product (GDP) per capita, measured in constant 2011 international dollars, versus the log of the mortality rate faced by European settlers at the time of colonization.

Source: Acemoglu, Johnson & Robinson via the Quality of Government dataset, World Bank, Our World In Data

CC BY

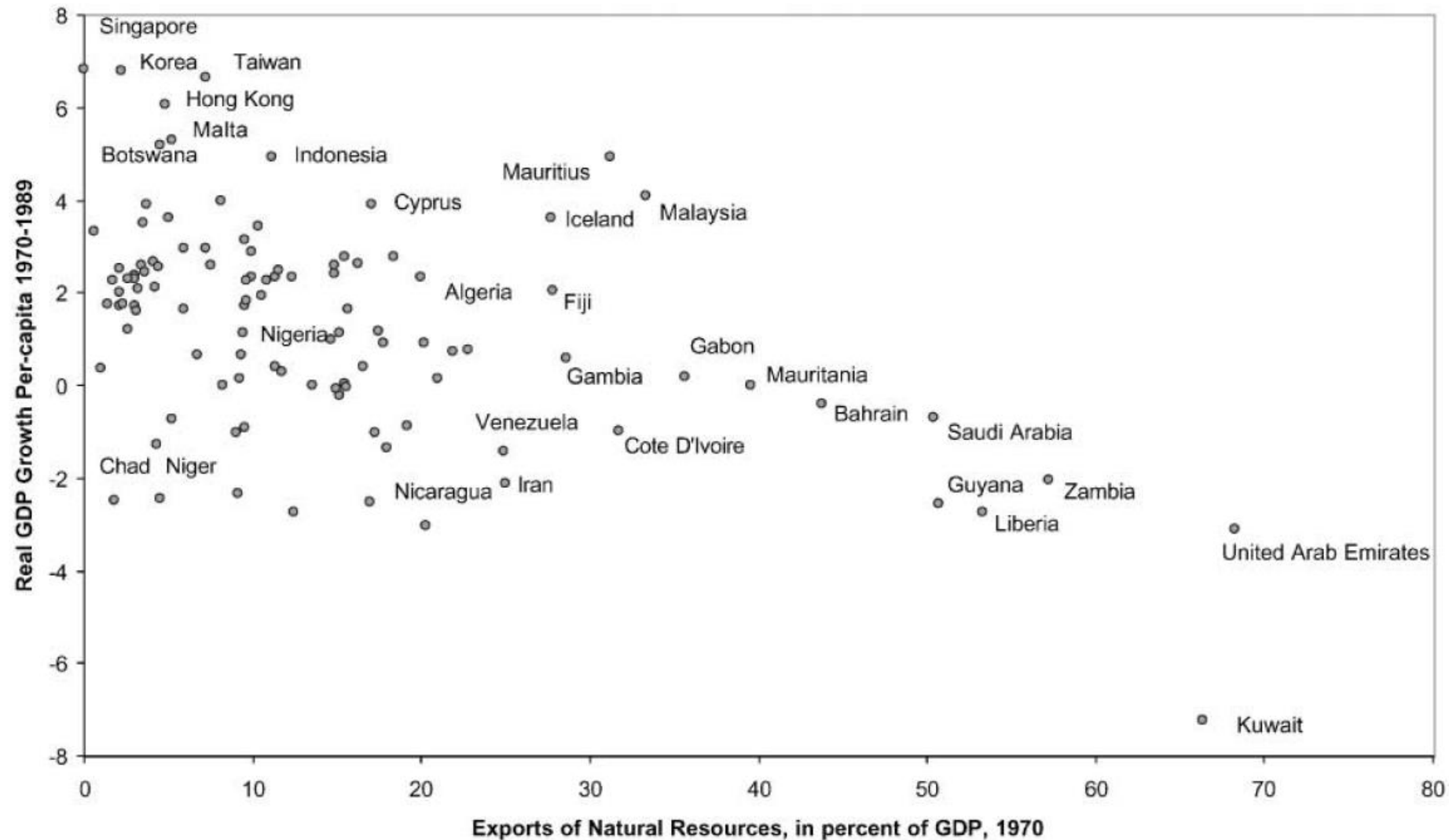
Development Economics

SACHS, J. D. a A. M. WARNER, 2001. The curse of natural resources. European Economic Review [online]. 45(4–6), 827–838. ISSN 0014-2921. Dostupné z: doi:10.1016/S0014-2921(01)00125-8

- „**curse of natural resources**“: countries with great natural resource wealth tend nevertheless to grow more slowly than resource-poor countries
- „The findings in repeated regressions using growth data from the post-war period is that high resource intensity tends to **correlate with slow growth.**“ (str. 828) Surviving „a long list of control variables“
- Autoři pokládají hypotézu, že ve skutečnosti by mohla existovat **třetí proměnná (omitted variable)**, která působí na vysvětlovanou proměnnou (real gdp growth) a zároveň ovlivňuje i vysvětlující proměnnou (abundance of natural resources) – v jejich příkladu je to geografické rozložení při měření hojnosti přírodních zdrojů pomocí poměru HDP. Řešení je 1) „kontrolovat“ předchozí tempa růstu v regresích korelujících s vynechanou proměnnou (proxy pro vynechanou proměnnou), 2) „kontrolovat“ přímo proměnné geografického rozložení. Sachs and Warner (1997) ukázali, že předchozí tempa růstu v regresi **nevyvrátí** efekt přírodních zdrojů
- Autoři prověřují námitku, že záleží, jak je definována vysvětlující proměnná přírodních zdrojů – že by do ní ne/měly být zahrnuty **minerály spolu s plody zemědělství** (resp. prvotní produkty zemědělství a zpracované produkty atd.). Dle autorů však odstranění zemědělství nic neřeší, velká část variability proměnné přírodních zdrojů je tvořena minerály.
- Autoři vyvrací myšlenku, že by vyspělé země dříve také intenzivně využívaly přírodní zdroje, a díky tomu jsou dnes bohaté. Nikdy neměly tak vysokou míru HDP spojenou s přírodním bohatstvím (plus dřív bylo důležité být blízko uhlí kvůli energii, dnes se laciná energie v podobě ropy dopravuje všude snadno)

Development Economics

SACHS, J. D. a A. M. WARNER, 2001. The curse of natural resources. European Economic Review [online]. 45(4–6), 827–838. ISSN 0014-2921. Dostupné z: doi:10.1016/S0014-2921(01)00125-8

Development Economics

SACHS, J. D. a A. M. WARNER, 2001. The curse of natural resources. European Economic Review [online]. 45(4–6), 827–838. ISSN 0014-2921. Dostupné z: doi:10.1016/S0014-2921(01)00125-8

Proč státy s vyšším výskytem přírodních zdrojů zažívají nižší tempa růstu HDP?

- Souvisí s otázkou „**co způsobuje ekonomický růst?**“ – Dle autorů neexistuje jednotná mainstreamová odpověď. Autoři to zjednodušují na tvrzení „Natural Resources crowd-out activity x. Activity x drives growth.“ s tím, že hledají jaká je ta „activity x“, která může dle různých autorů být:
 - Traded manufacturing activities (Sachs and Warner 1995, 1999)
 - traded vs non-traded activities, když roste jedno, druhé se zmenšuje (výrobní zdroje se přesouvají). Peníze z přírodního bohatství zvedají ceny služeb a dalších nontraded goods, to tlačí na cenovou úroveň v zemi a zvyšuje náklady výrobním odvětvím, která nejsou mezinárodně konkurenceschopná. Autoři to ověřili regresní analýzou, že země s vyšším využitím přírodních zdrojů mají vyšší cenové hladiny ceteris paribus (a tedy nižší konkurenceschopnost) a nižší export výrobních odvětví.
- **Dutch disease (Holandská nemoc)**: růst hodnoty exportů jednoho sektoru (natural resources) vede k poklesu jiných sektorů ekonomiky (manufacturing). Zvyšující se příjmy z rostoucího sektoru jsou směňovány ze zahraničních měn do domácí měny, což vede k apreciaci domácí měny. Ostatní exportní sektory mají horší pozici (dostanou za stejný počet jednotek zahraniční měny menší počet jednotek domácí měny) a vede to k jejich úpadku. Plus se zlevňuje import, který nově konkuruje domácím producentům zboží. Tímto způsobem zvýšené příjmy (vyšší cena, větší vyvezený objem) z ropy či jiného přírodního bohatství zhoršují podmínky pro export ostatních sektorů.
 - Norsko má fondy v zahraničních měnách a nepřevádí je do domácí přesně z tohoto důvodu.

Development Economics

SACHS, J. D. a A. M. WARNER, 2001. The curse of natural resources. European Economic Review [online]. 45(4–6), 827–838. ISSN 0014-2921. Dostupné z: doi:10.1016/S0014-2921(01)00125-8

Proč státy s vyšším výskytem přírodních zdrojů zažívají nižší tempa růstu HDP?

- Autoři uvádí i další vysvětlení aktivity x:
 - Vzdělání,
 - podnikatelská aktivita a inovace: wage premium v sektoru přírodních zdrojů (nebezpečné povolání? Produktivnější pracovníci? Labour aristocracy – pracovníci si dokáží udržet vyšší mzdy?), jde proti Dutch disease (zvedají se mzdy všude – snižuje se konkurenceschopnost). V každém případě wage premium láká nejlepší pracovníky a ty, kteří by jinak třeba podnikali, k rent-seekingu a snaze dostat se do ropného sektoru.
 - vládnoucí úředníky a politiky to láká k rent-seekingu a korupci (přírodní zdroje jsou koncentrované a snadno dostupné)
- Vyvrácené aktivity:
 - nižší míra úspor a investic,
 - země s přírodními zdroji jsou autoritářské a autoritářství znamená pomalejší růst. Autoři ale říkají, že když režim není autoritářský, tak to neznamena, že země ekonomicky roste,

Development Economics

SACHS, J. D. a A. M. WARNER, 2001. The curse of natural resources. European Economic Review [online]. 45(4–6), 827–838. ISSN 0014-2921. Dostupné z: doi:10.1016/S0014-2921(01)00125-8

- **Otázky pro studenty**
- **Jaký je rozdíl mezi přírodními zdroji a přírodním bohatstvím?**
- (zdroje jsou už venku ze země, bohatství je stále v zemi a je nevytěžené, je to pouhý příslib, či objevené ložisko atd)
- **Jak si vysvětlují Sachs a Warner důvody existence prokletí přírodních zdrojů?**
- (non existing manufacturing of traded goods) neexistuje sektor tvořící produkty pro mezinárodní trhy
- **Jaké jsou dle jejich názoru další možná vysvětlení?**
- (rent-seeking politiků, úředníků, ale i nejlepších pracovníků, co by jinak byli podnikatelé, dále nízké vzdělání v zemích s přírodními zdroji, nízká podnikatelská aktivita a inovace, dutch-desease)
- **Na příkladu Trinidad a Tobago autoři ukazují rozdíly mezi mzdami v různých sektorech. Jaké jsou? Jak se váží k dutch disease?**
- (v ropném sektoru existuje wage premium, mzda znatelně vyšší. To jde proti dutch disease – podle ní by měly mzdy růst ve všech sektorech, ne jen v jednom)
- **Byli vyspělé státy v minulosti závislé na přírodních zdrojích? Jakto že se jim vyhnulo prokletí?**
- Ekonomiky dnes vyspělých států nebyly tak silně spojené s vývozem přírodních zdrojů. Také dnes je snadnější získat levnou energii (ropu), předtím byla výhoda mít blízko uhlí.

Development Economics

MOYO, Dambisa, 2010. *Dead aid: why aid is not working and how there is a better way for Africa*. ISBN 978-0-374-53212-3.

- Zahraniční dlouhodobá humanitární pomoc do Afriky působí velmi podobně jako prokletí přírodních zdrojů
- Humanitární pomoc opět snadno zcizitelná politickými elitami daných zemí
 - Korupce
 - Konflikty
 - Rent-seeking
 - (Snižování motivací pro postavení se na vlastní nohy („lenost“))
 - (Trochu to připomíná Malthusiánskou společnost, které se zvýší příjem)
- Zahraniční pomoc ve formě sítí proti komárům zdarma zamezuje business domácích výrobců sítí
 - Kromě toho je v Africe těch sítí tolik, že lidé přirozeně používají tyto sítě na spoustu dalších činností, například chytání ryb v jezerech, řekách a moři. Bohužel nejnovější sítě jsou tak výborně zpracované s malými dírami, že rybáři uloví úplně vše, co v dané vodě žije. Tzn. vyloví daný zdroj a příští rok přichází hladomor. Kromě toho jsou tyto sítě postříkané chemikáliemi odpuzujícími komáry a ty se dostávají do potravního řetězce a znečišťují vody.

Development Economics

MOYO, Dambisa, 2010. *Dead aid: why aid is not working and how there is a better way for Africa*. ISBN 978-0-374-53212-3.

- Autorka uvádí v rešerši literatury proč africké země nerostou:
 - Geografické faktory – některá životní prostředí je pro člověka snadnější měnit – proti tomu jde prokletí přírodních zdrojů
 - „coastal resource-scarce countries performed significantly better than their resource-rich counterparts whether landlocked or coastal, leaving the landlocked, resource-scarce economies as the worst performers “ str. 41
 - koloniální historie – umělé vytvoření (hranic) států podle pravítka, nerespektování přirozených hranic mezi znepřátelenými kmeny,
 - Dle autorky existuje nevyřčená hypotéza, že samotní Afričané jsou kulturně, mentálně a fyzicky „jiní“, neschopni rozvoje bez vnější pomoci (vs Weberovská protestantská etika zrychlující rychlost technologického a ekonomického pokroku v průmyslové Británii a dalších evropských státech)
 - Roztříštěnost kmenových společností Afriky: 1000 kmenů v Sub-saharské Africe s vlastními zvyky a jazykem – občanské nepokoje, složitost dohody a kooperace,
 - Neexistující spolehlivé a transparentní veřejné instituce – policie, soudy

Development Economics

MOYO, Dambisa, 2010. *Dead aid: why aid is not working and how there is a better way for Africa*. ISBN 978-0-374-53212-3.

- Autorka uvádí příklady, kdy pomoc zlepšila situaci zemí:
- Marshallův plán: jenže země už měly zavedené funkční instituce, navíc byla pomoc max 3 % HDP (třeba u Německa či Francie), takže malá oproti jiným zdrojům
- The IDA graduates: země, které dřív dostávaly pomoc, ale teď ne. Např. Chile, Čína, Jižní Korea, Thajsko. Opět byla pomoc spíše menší (do 10 % HDP) a po krátkou dobu. Příklad Botswany, která učinila pro-tržní reformy
- Conditionalities (podmínky) dárcovských států na co pomoc půjde, že se budou kupovat např. produkty dárcovské země, že budou uskutečněny pro-tržní reformy atd. Ve skutečnosti ale pomoc jde na jiné účely. Není to dodrženo.
- Demokracie sama o sobě nevede k růstu, ale je spíše až přirozeným vyústěním ekonomického rozmachu země

Development Economics

MOYO, Dambisa, 2010. *Dead aid: why aid is not working and how there is a better way for Africa*. ISBN 978-0-374-53212-3.

- 3 druhy pomoci: rychlá humanitární při katastrofe, soukromá pomoc, pomoc od zahraniční vlády domácí vládě. Autorka kritizuje všechny druhy, ale nejvíc tu poslední.
- Dle autorky by nejchudší země spíše než demokratickou vládu potřebují osvíceného diktátora, který provede ekonomické reformy (extraktivní politické instituce vedou k inkluzivním ekonomickým institucím?)
- Řešení dále:
 - Umožnit Africkým státům přístup na mezinárodní dluhopisový trh
 - Podporovat velké investice do infrastruktury jako dělá Čína
 - Free trade v zemědělských produktech (EU a USA by neměli subvencovat své zemědělce)
 - Mikrofinance a zprostředkování úvěrů
-

Development Economics

MOYO, Dambisa, 2010. *Dead aid: why aid is not working and how there is a better way for Africa*. ISBN 978-0-374-53212-3.

- Otázky na studenty:
- **Jakou roli hraje v ekonomickém rozvoji země dle autorky demokratické zřízení?**
- Dle autorky je demokratické zřízení zejména v počátcích rozvoje spíše kontraproduktivní, resp. nemá pozitivní následky na ekonomický rozvoj. Spíše je dle jejího názoru lepší mít moudrého diktátora. Nejdříve je nezbytné naplnit nižší potřeby (nakrmit rodinu) a až později vyšší (mít možnost volby politické reprezentace)
- **Jaký je rozdíl mezi pomocí pro Afriku a Marshallovým plánem dle autorky?**
- V Evropě byly fungující ekonomické instituce, prosperující státy před válkou. Po válce tedy bylo kam se vracet. Navíc byla pomoc dle autorky pouze malá (3 % HDP) a časově omezená.

Development Economics

Vlastní chápání problému rozvojových zemí

V Africe působí kombinace faktorů. Západní civilizace staví kámen za kamenem svůj pokrok po 2500 let. Zbavili jsme se mýtů, přijali monoteismus a z něj jen krok k zbožštění člověka - humanismus. K tomu došlo možná náhodou zrovna na západě a hlavně v různé doby na různých místech. Po starověkém Řecku a Římě, italských městských státech (Machiaveli), přes Nizozemí se svou Východoindickou společností jako první akciovou společností z roku 1602 – průkopnické zavádění přímých zahraničních investic. V roce 1669 měla Východoindická společnost 50 tis zaměstnanců, 10 tis vojáků, přes sto lodí, což byla ekonomická a vojenská síla převyšující mnoho tehdejších států. Docházelo k rozvoji trhu a katallaktických pravidel. Boj mezi katolíky a protestanty (či muslimskou středověkou invazí) vznikala "konkurence" mezi náboženstvími, alespoň tam, kde mohla náboženství koexistovat bez perzekuce - opět v Nizozemí. Trh + katallaktická pravidla + brain drain z míst, kde byly extraktivní instituce = růst hospodářský, společenský a kulturní. Ale co když by se změnil vládce a zničil to? 1788 ústava USA, na začátku 19 stol Evropa přejímá určitý druh ústavy otců zakladatelů. Konstituční monarchie vznikají -(velká francouzská revoluce, Napoleon z vůle lidu, ne boha) Nyní chceme, aby Afrika dohnala 2500 let. To si žádá víc než sedmdesát nebo sto sedmdesát let.

Obrana hranici, svoboda vs korektnost - když není svoboda slova, nelze ve společnosti hledat konsensus diskuzi argumentů. Nelze vyslovovat možnosti, nastává totalita jednoho správného názoru. Vše ostatní není korektní. Nelze zpochybňovat hlavní kurz. Není svoboda, není diskuze, není progres.

Development Economics

Teorie ekonomického růstu

Thomas Malthus

- Veškerý technologický pokrok vede ke krátkodobé nadprodukci, která je velmi rychle spotřebována rostoucí populací
- Malthusiánská past: přírodní zdroje se zvyšují aritmetickou řadou, ale populace geometrickou řadou, životní úroveň se v čase nezlepšuje, pouze se zvětšuje populace (to i platilo do středověku)

Solowův model

- Cobb-Douglas produkční funkce $Y = AL^\beta K^\alpha$
- Vysvětluje dlouhodobý ekonomický růst pomocí velikosti populace, kapitálu, míře úspor a produktivity (technologického vývoje, deprecie kapitálu). Ve skutečnosti jde o vysvětlení různých úrovní kapitálu a produktu per capita při různých trajektoriích úspor, populačního růstu, deprecie. Steady state tam, kde se míra úspor rovná míře potřebných investic.

Schumpeterovská kreativní destrukce

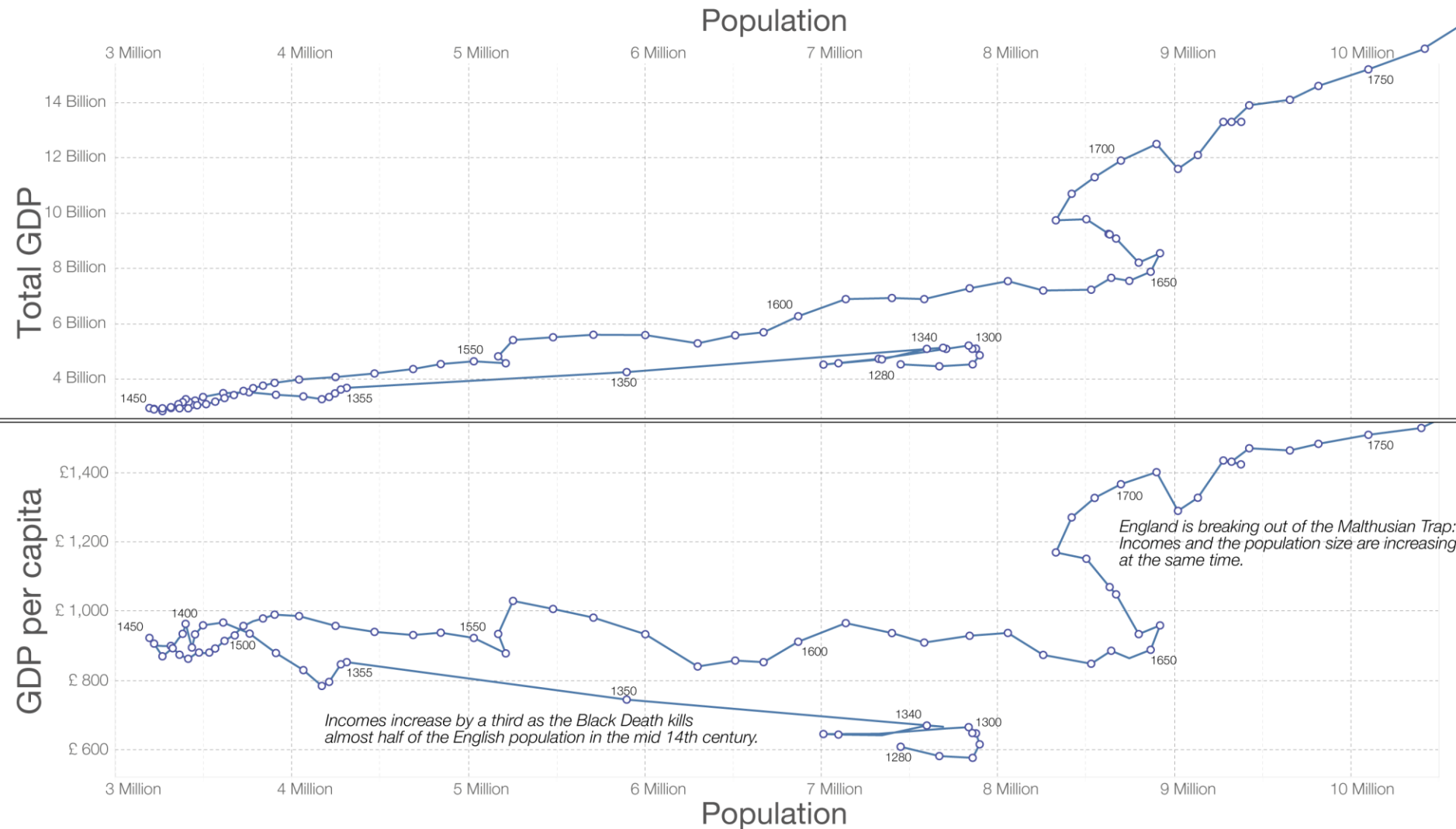
Teorie endogenního růstu

The Malthusian Economy: GDP, GDP per capita, and the size of the population in England from 1280 to 1770

GDP is adjusted for inflation and expressed in 2013 prices.

Before sustained economic growth was achieved the English economy was trapped in a 'Malthusian Economy', productivity increases lead to population increases so that per capita the output did not increase. And vice versa, population decreases, such as the strong decline due to the plague in the mid-14th century, lead to increasing output per capita for those that survived the Black Death. For reference and in the same prices: GDP per capita in 2015 was £28,161 in the UK.

Data source: Broadberry et al and Bank of England. Data prior to 1700 refers to England; data thereafter refers to the UK. Averages over 5 year intervals are shown here.

The visualization is available at [OurWorldInData.org](https://ourworldindata.org) where you find more visualizations and research on global development.

Licensed under [CC-BY-SA](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) by the author Max Roser.

Development Economics

Malthusianská past

In the Malthusian Economy productivity produces people not prosperity

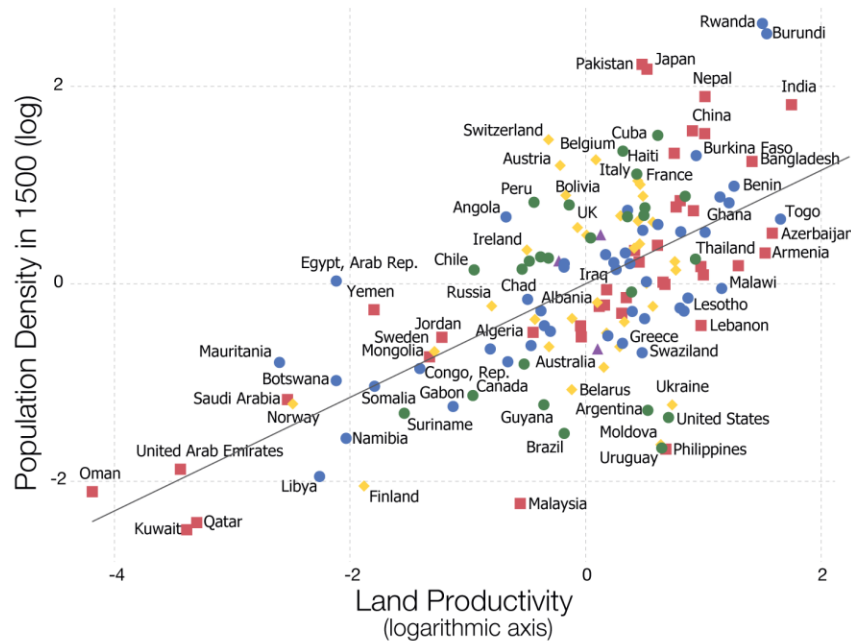

This figure depicts the partial regression line for the effect of land productivity on income per capita in the year 1500 CE, while controlling for the influence of land productivity, absolute latitude, access to waterways, and continental fixed effects.

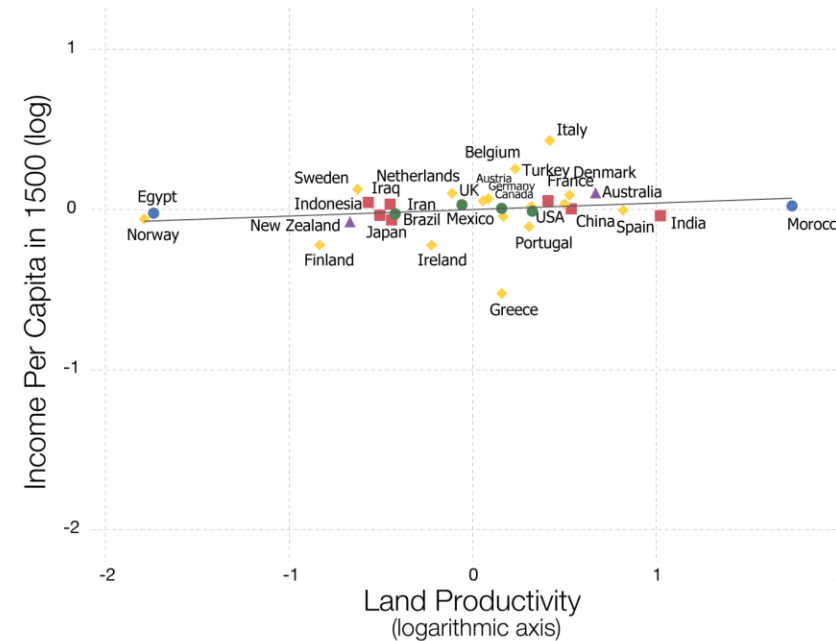
The x- and y-axes plot the residuals obtained from regressing land productivity and income per capita, respectively, on the aforementioned set of covariates.

The color represents the continent of the country: ● Africa ◆ Europe ■ Asia ▲ Oceania ● Americas

The partial effect of land productivity on population density in 1500 CE

The partial effect of land productivity on income per capita in 1500 CE

Data source: Quamrul Ashraf and Oded Galor (2011) – *Dynamics and Stagnation in the Malthusian Epoch*. American Economic Review, 101(5): 2003-41.

This is a data visualization from [OurWorldinData.org](https://ourworldindata.org). There you find more visualizations and research on how the world is changing.

Licensed under [CC-BY-SA](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) by the author Max Roser.

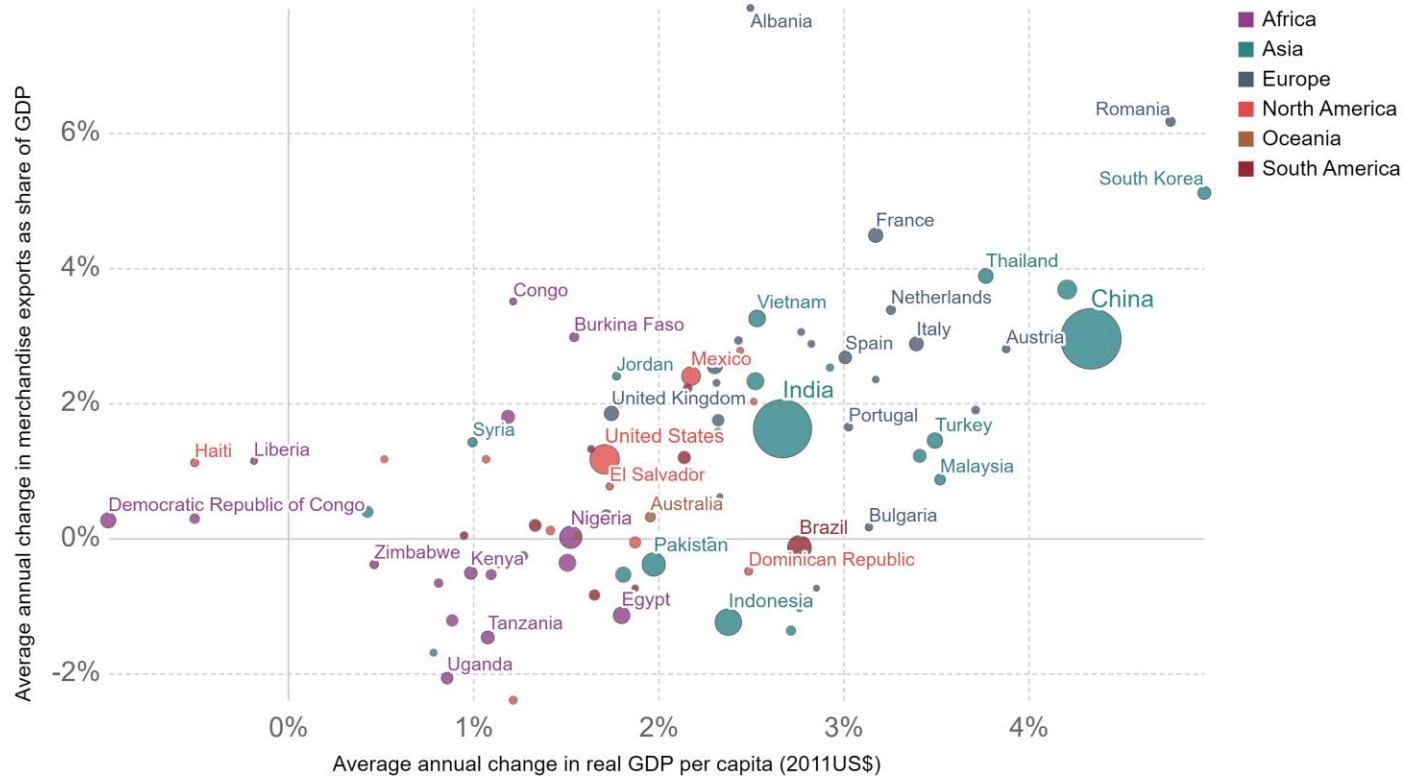
Development Economics

Teorie ekonomického růstu

Growth of GDP and trade, 1945 to 2014

Average annual change in real GDP per capita vs Average annual change in exports as share of GDP.

Our World
in Data

Source: Fouquin and Hugot (CEPII 2016), Maddison Project Database (2018), Population (Gapminder, HYDE(2016) & UN (2019)), Our World In Data
CC BY

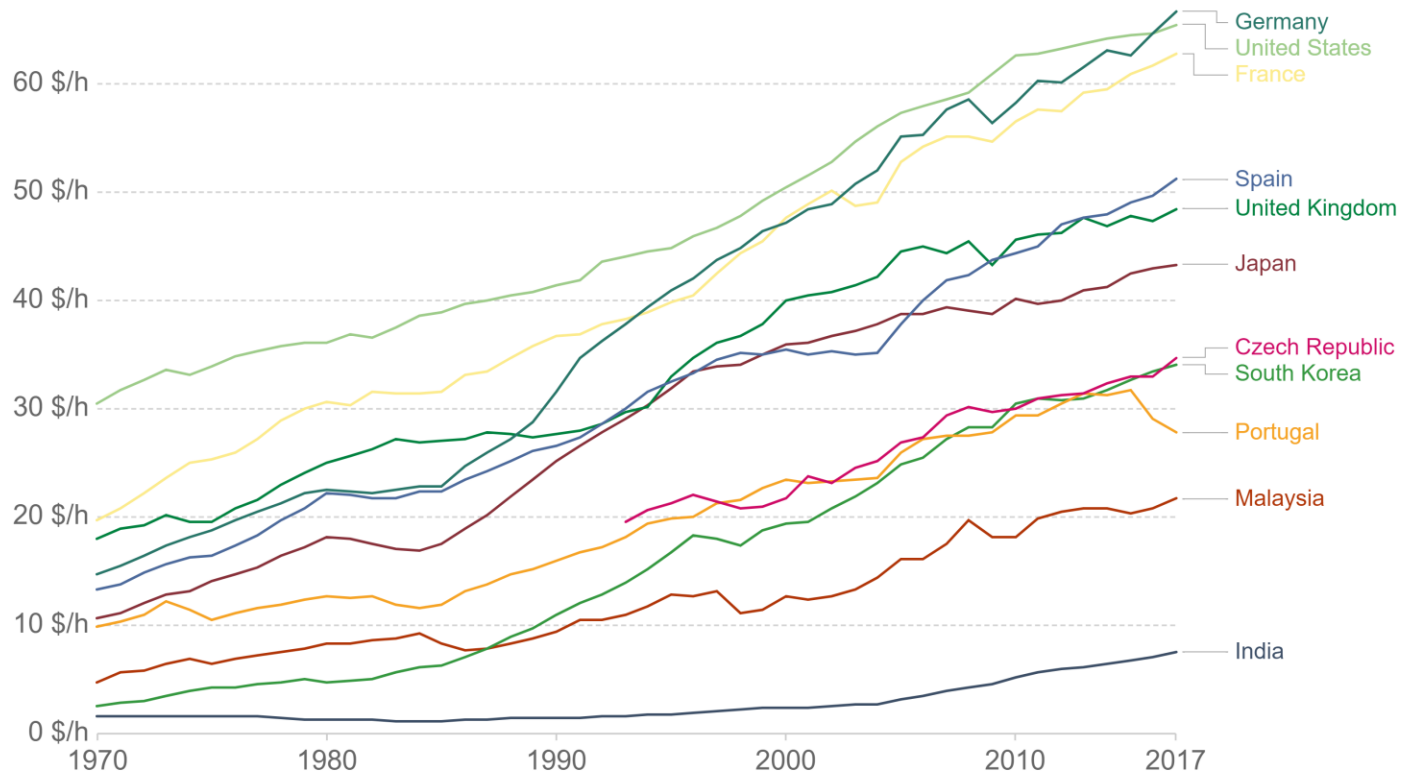
Development Economics

Teorie ekonomického růstu

Productivity per hour worked, 1970 to 2017

Labor productivity per hour is measured as gross domestic product (GDP) per hour of work. GDP is adjusted for price differences between countries (PPP adjustment) and for price changes over time (inflation).

Our World
in Data

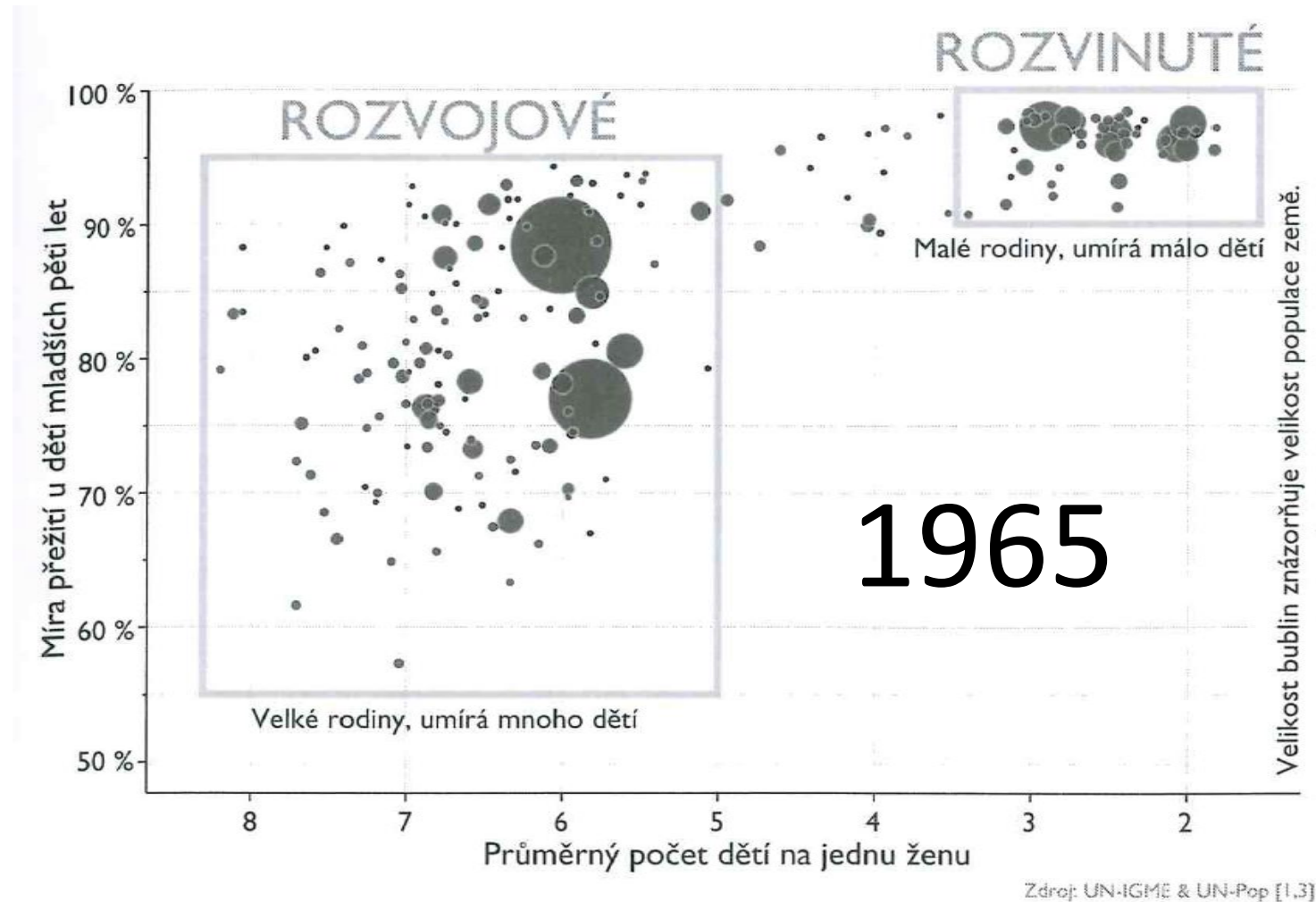

Source: based on Feenstra et al. (2015) Penn World Tables 9.1

OurWorldInData.org/economic-growth • CC BY

Development Economics

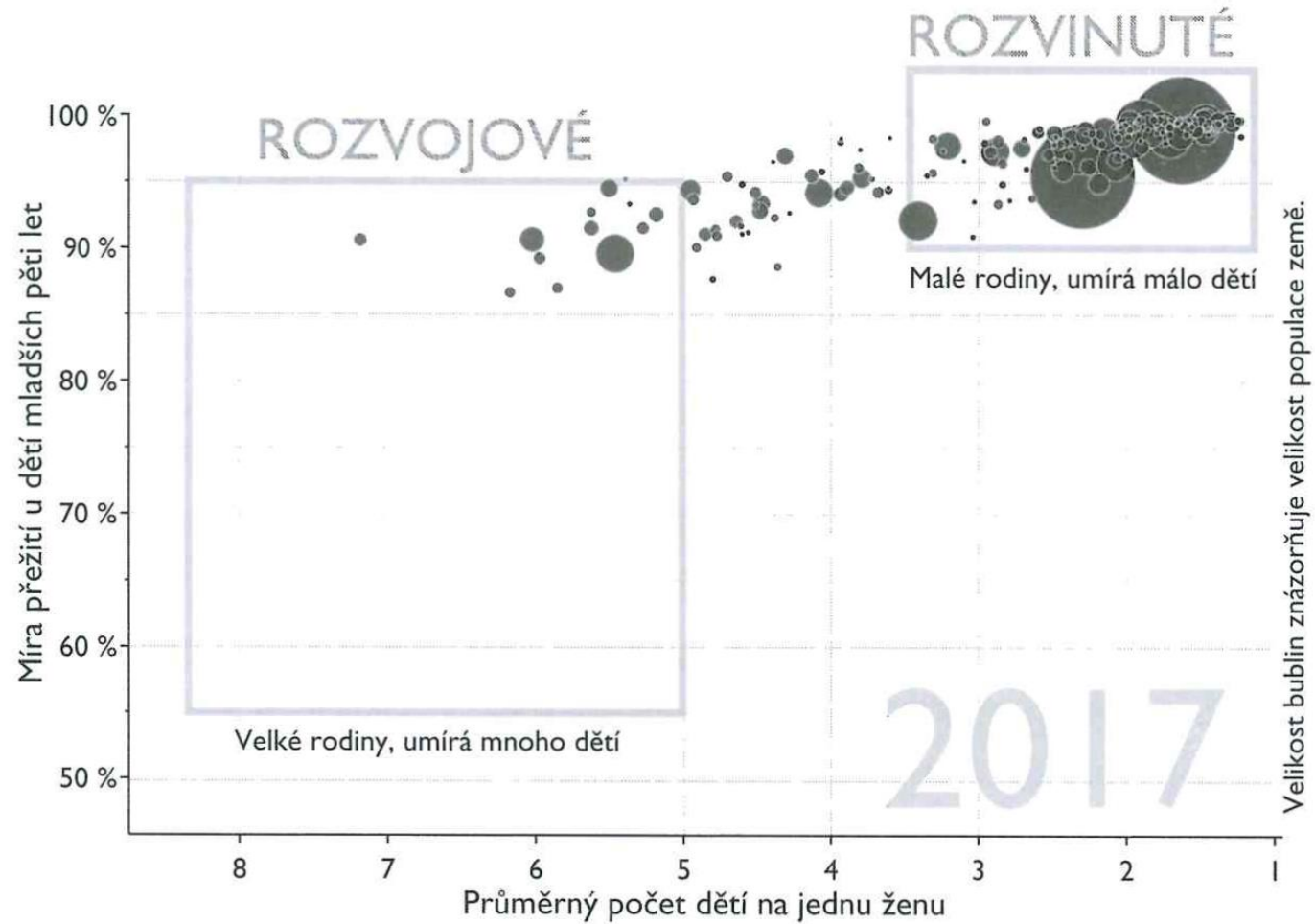
úvod

Zdroj: ROSLING, Hans, Ola ROSLING, Anna ROSLING RÖNNLUND a Eva NEVRLÁ, 2018. *Faktomluva: deset důvodů, proč se mýlíme v pohledu na svět - a proč jsou věci lepší, než vypadají.* ISBN 978-80-7555-056-9.

Development Economics

úvod

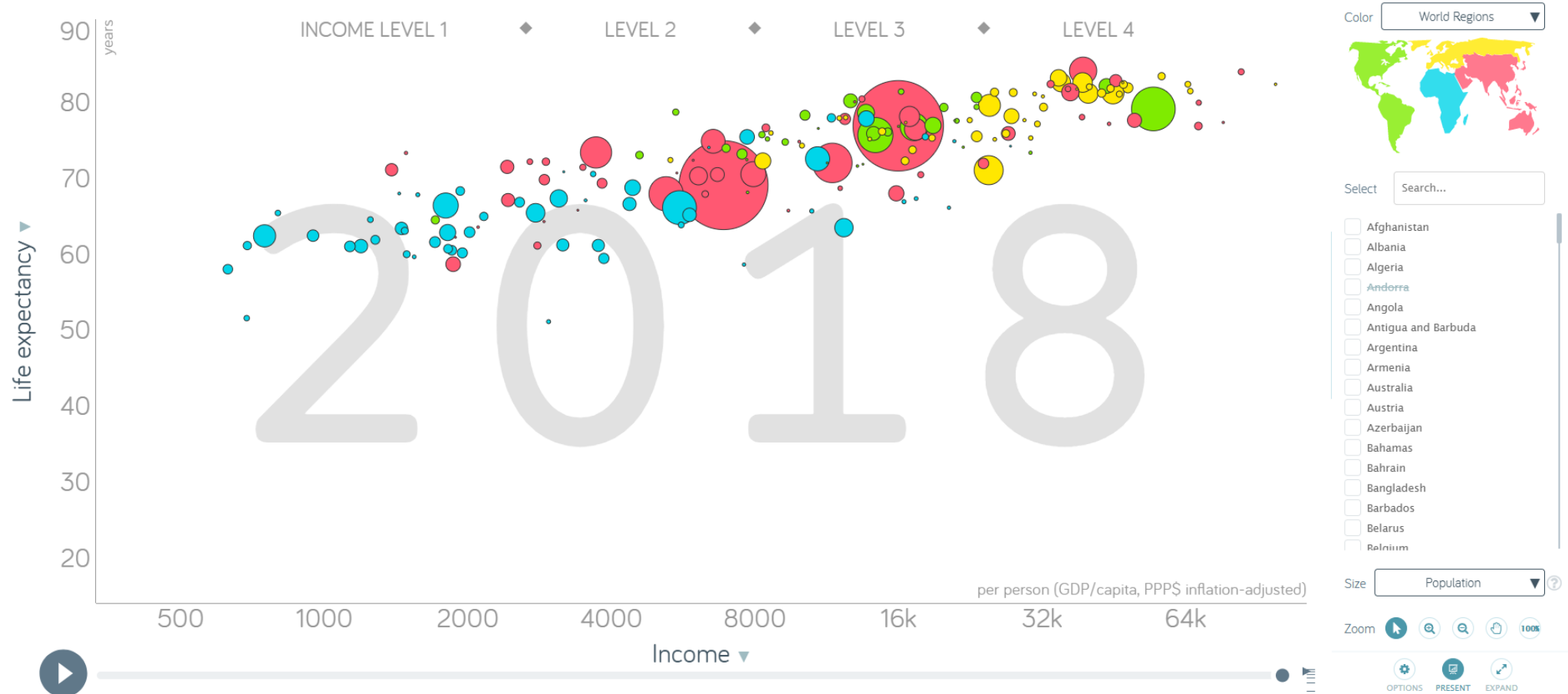

Zdroj: UN-IGME & UN-Pop [1,3]

Zdroj: ROSLING, Hans, Ola ROSLING, Anna ROSLING RÖNNLUND a Eva NEVRLÁ, 2018. *Faktomluva: deset důvodů, proč se mýlíme v pohledu na svět - a proč jsou věci lepší, než vypadají.* ISBN 978-80-7555-056-9.

Development Economics

úvod

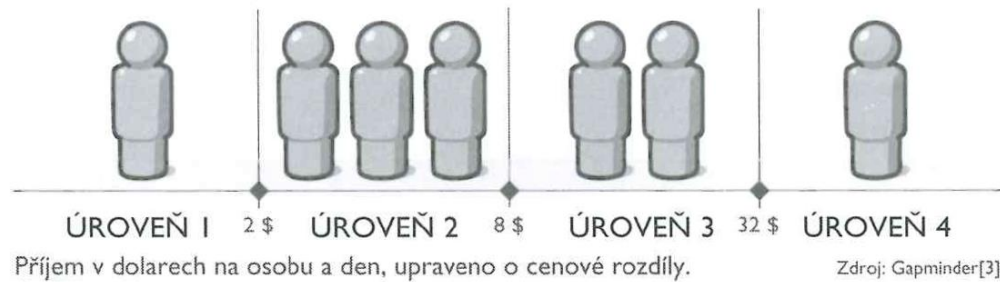
Zdroj: Gapminder 2020

Development Economics

úvod

ČTYŘI PŘÍJMOVÉ ÚROVNĚ

Světová populace v roce 2017. Miliardy lidí v jednotlivých příjmových úrovních.

Voda

Voda

Voda

Voda

Doprava

Doprava

Doprava

Doprava

Vaření

Vaření

Vaření

Vaření

Strava

Strava

Strava

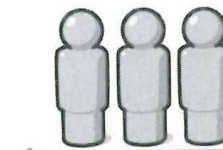

Strava

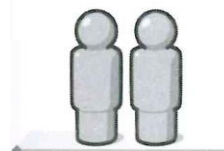
ÚROVEŇ 1 2 \$

Zdroj: Dollar Street

2 \$ ÚROVEŇ 2 8 \$

Zdroj: Dollar Street

8 \$ ÚROVEŇ 3 32 \$

Zdroj: Dollar Street

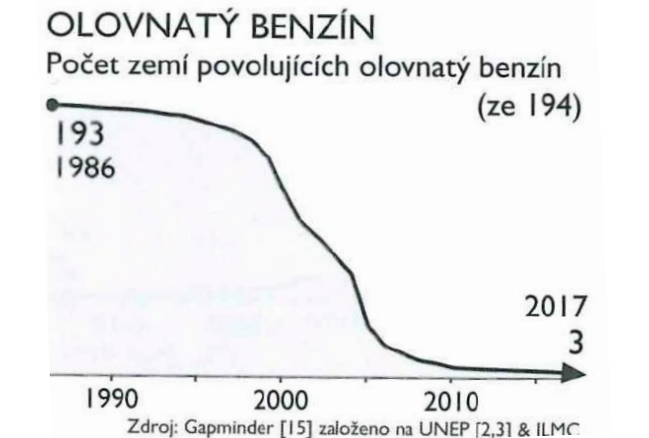
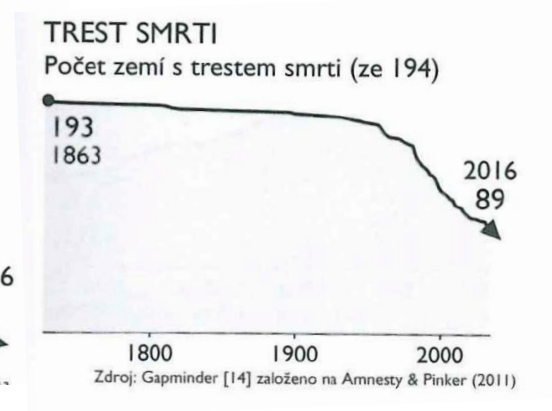
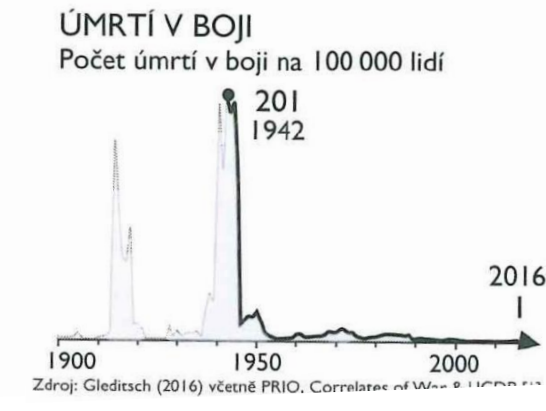
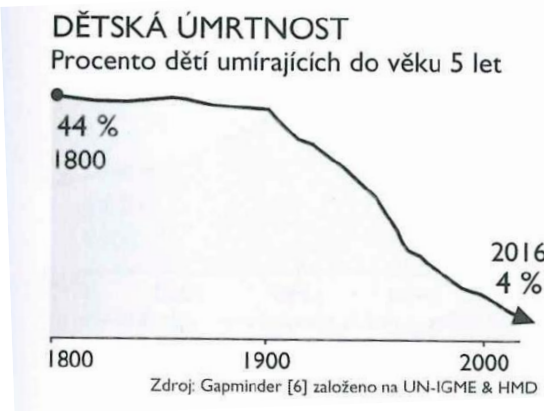
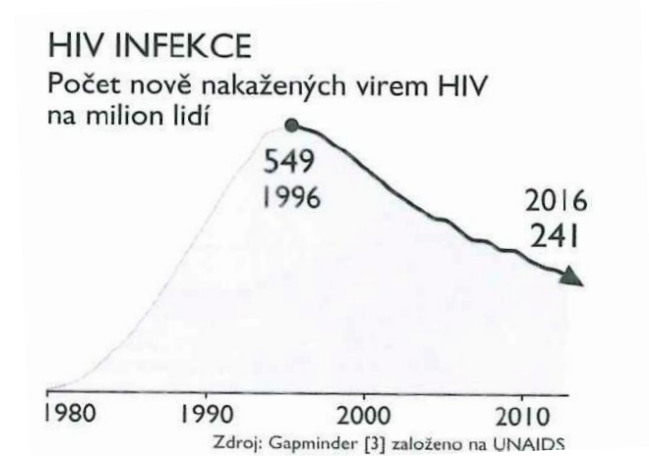
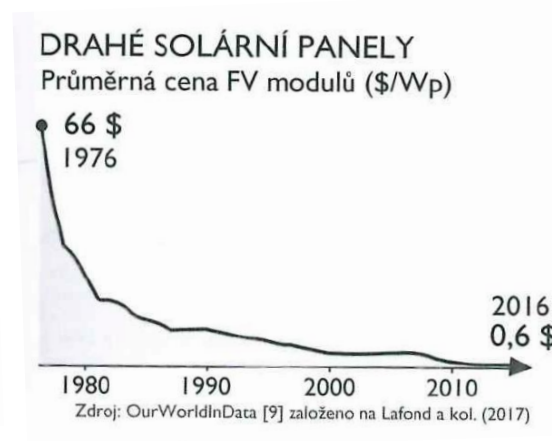
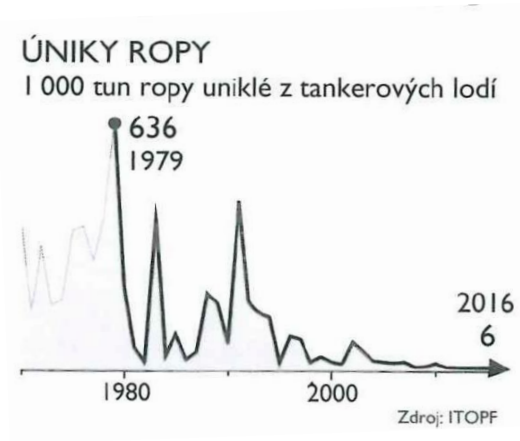
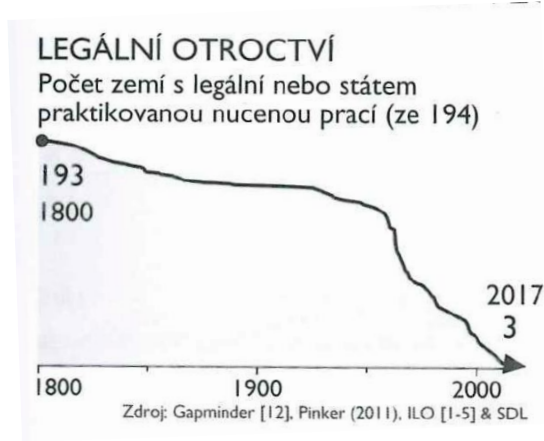
32 \$ ÚROVEŇ 4

Zdroj: Dollar Street

Zdroj: ROSLING, Hans, Ola ROSLING, Anna ROSLING RÖNNLUND a Eva NEVRLÁ, 2018. *Faktomluva: deset důvodů, proč se mýlíme v pohledu na svět - a proč jsou věci lepší, než vypadají.* ISBN 978-80-7555-056-9.

Development Economics

úvod

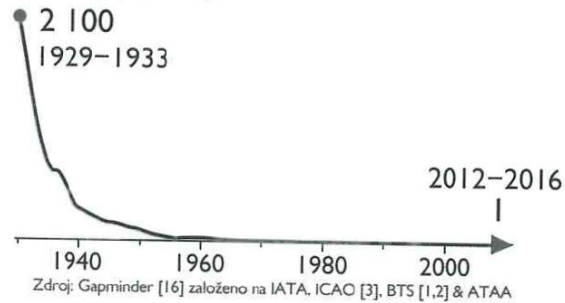

Development Economics

úvod

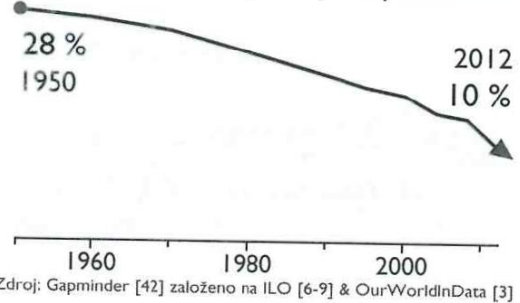
ÚMRTÍ PŘI LETECKÝCH NEHODÁCH

Počet úmrtí na 10 miliard přepravních mil (pětiletý průměr)

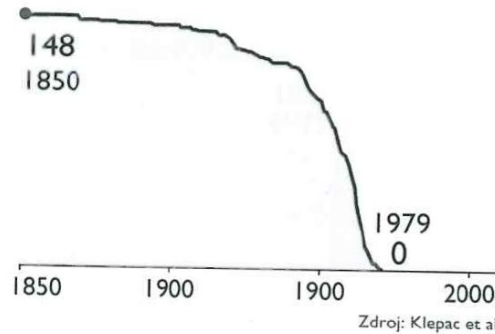
DĚTSKÁ PRÁCE

Podíl dětí ve věku 5-14 let, které pracují na plný úvazek v nevyhovujících podmínkách

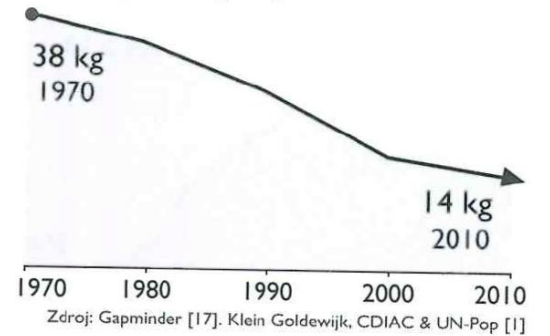
NEŠTOVICE

Počet zemí s případy neštovic (ze 194)

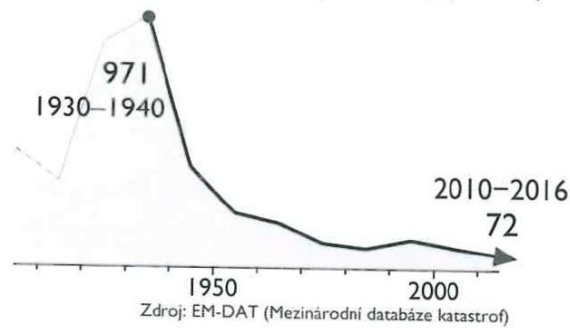
KOUŘOVÉ EMISE

Emise částic SO₂ v kg na osobu

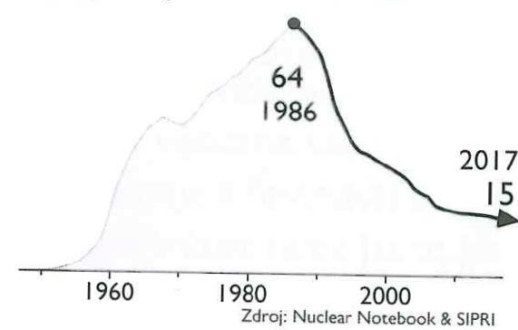
ÚMRTÍ PŘI KATASTROFÁCH

1 000 obětí katastrof/rok (desetiletý průměr)

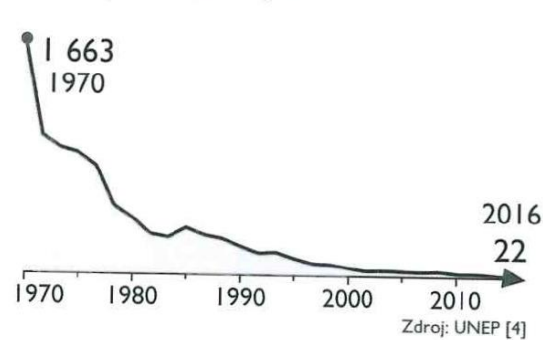
JADERNÉ ZBRANĚ

Počet jaderných hlavic v 1 000 ks

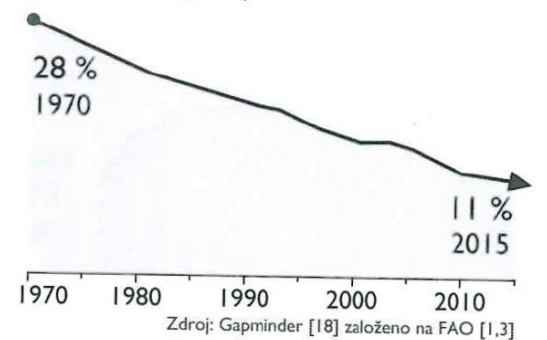
ÚBYTEK OZONU

Látky způsobující úbytek ozonu v 1 000 t

HLAD

Podíl osob s podvýživou

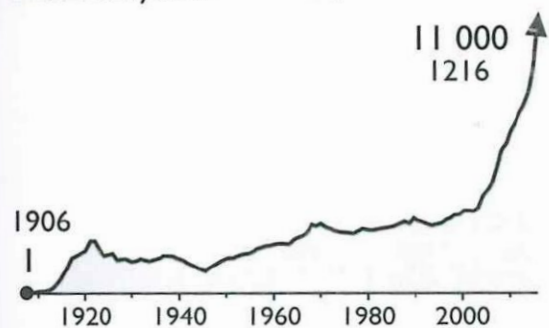
Development Economics

úvod

ŠESTNÁCT DOBRÝCH VĚCÍ, KTERÉ SE DÁLE ZLEPŠUJÍ

NOVÉ FILMY

Počet nových filmů za rok

Zdroj: Gapminder [19] založeno na IMDb

OCHRANA PŘÍRODY

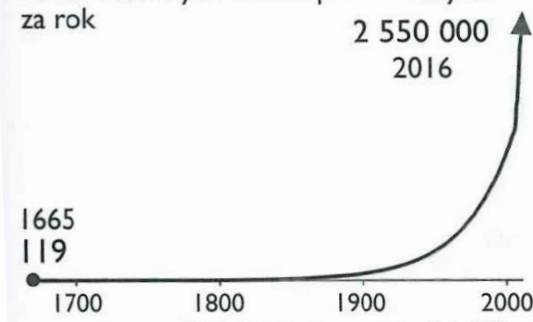
Podíl pevninského zemského povrchu chráněného jako národní park nebo jiné chráněné území

Zdroj: Gapminder [5] založeno na Abouchakra a UNEP [5,6]

VĚDA

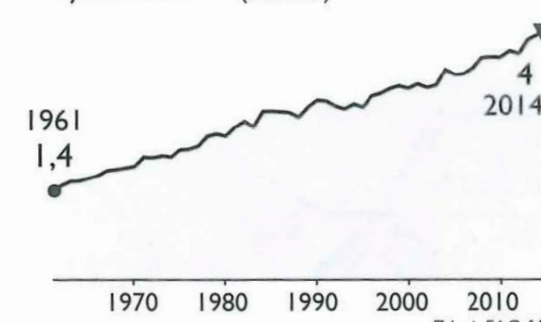
Počet vědeckých článků publikovaných za rok

Zdroj: Royal Society of London, Jinha & Elsevier

SKLIZEŇ

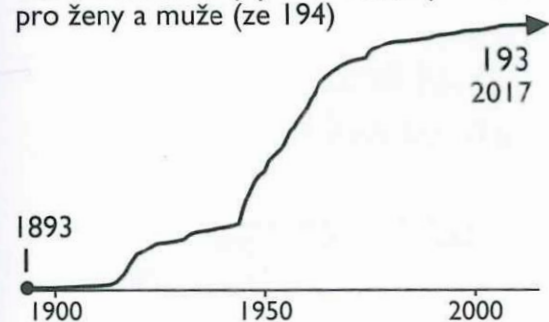
Výnos obilovin (tun/ha)

Zdroj: FAO [4]

VOLEBNÍ PRÁVO ŽEN

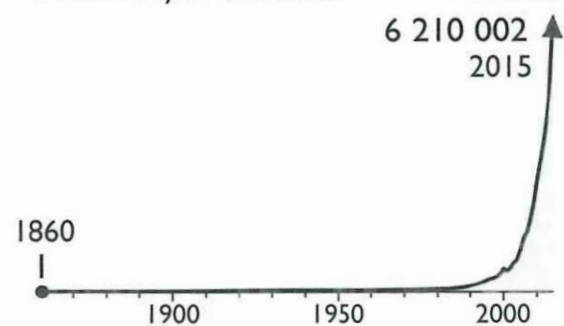
Počet zemí se stejným volebním právem pro ženy a muže (ze 194)

Zdroj: Gapminder [20]

NOVÁ HUDBA

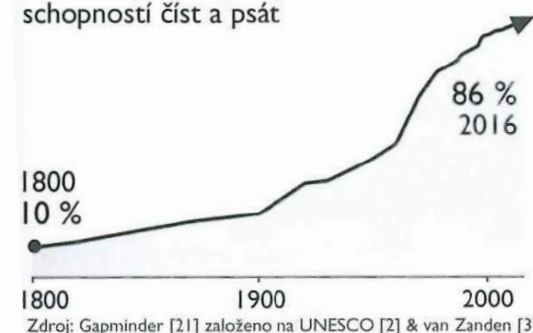
Počet nových hudebních nahrávek za rok

Zdroj: Spotify & Wikipedia [5]

GRAMOTNOST

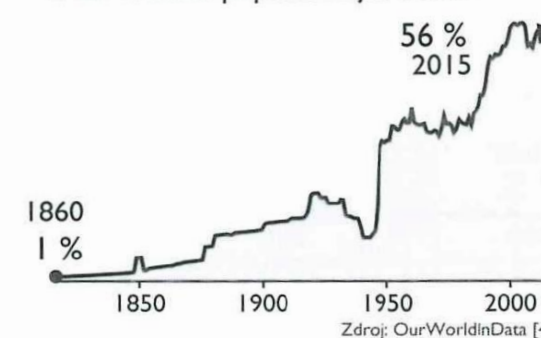
Podíl dospělých (+15) se základní schopností číst a psát

Zdroj: Gapminder [21] založeno na UNESCO [2] & van Zanden [3]

DEMOKRACIE

Podíl světové populace žijící v demokracii

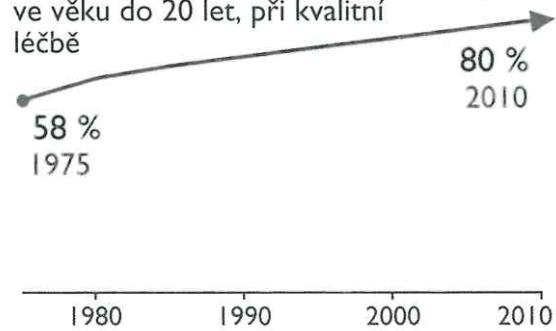
Zdroj: OurWorldInData [4]

Development Economics

úvod

MÍRA PŘEŽITÍ U DĚTÍ S RAKOVINOU

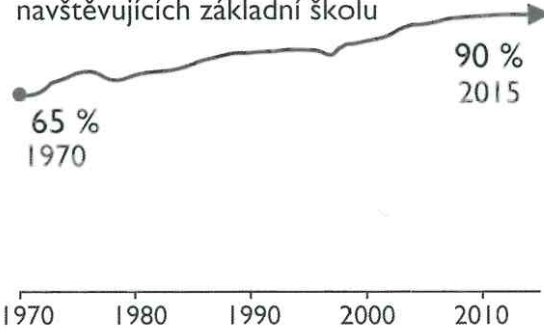
Pětileté přežití u dětí diagnostikovaných ve věku do 20 let, při kvalitní léčbě

Zdroj: US National Cancer Institute, NCI [1,2]

DÍVKY VE ŠKOLE

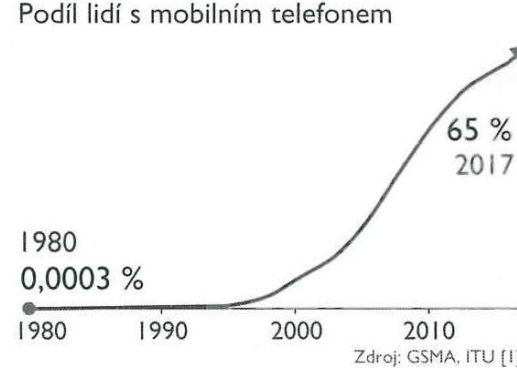
Podíl dívek příslušného věku navštěvujících základní školu

Zdroj: UNESCO [3]

MOBILNÍ TELEFONY

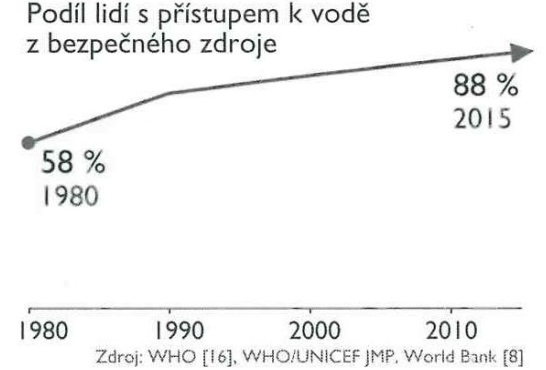
Podíl lidí s mobilním telefonem

Zdroj: GSMA, ITU [1]

VODA

Podíl lidí s přístupem k vodě z bezpečného zdroje

Zdroj: WHO [16], WHO/UNICEF JMP, World Bank [8]

MONITOROVANÉ DRUHY

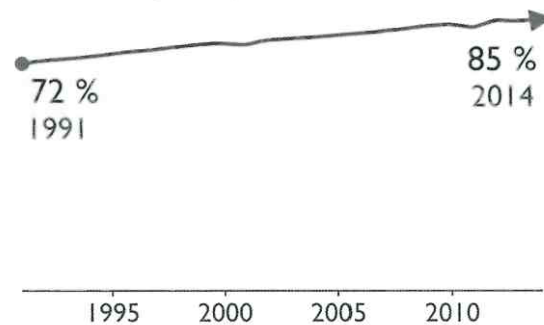
Počet chráněných druhů rostlin a živočichů

Zdroj: Gapminder [36] založeno na Červených seznamech IUCN

ELEKTŘINA

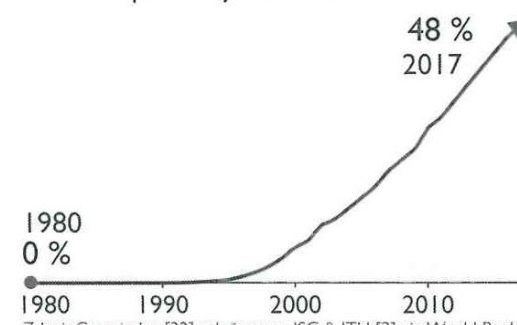
Podíl lidí s přístupem k elektřině

Zdroj: GTF, World Bank & IEA

INTERNET

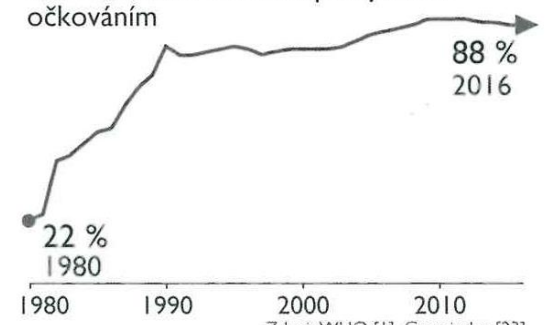
Podíl lidí používajících internet

Zdroj: Gapminder [22] založeno na ISC & ITU [2] viz World Bank [19]

OČKOVÁNÍ

Podíl ročních dětí s alespoň jedním očkováním

Zdroj: WHO [1], Gapminder [23]

Development Economics

DE SOTO, Hernando, 2007. *The Mystery of Capital: Why Capitalism Triumphs in the West and Fails Everywhere Else*. New York: Basic Books. ISBN 978-0-465-00401-0.

Mrtvý kapitál

- Majetek chudých obyvatel rozvíjejících se zemí, který jim oficiálně nepatří
- De Soto odhaduje velikost světového mrtvého kapitálu na 9,3 trilionu (milion milionů) dolarů v polovině 90. let
- Částka odpovídala tržní kapitalizaci všech společností kotovaných na akciových burzách 20 nejbohatších států světa
- Vychází z hodnoty nemovitostí nezaregistrovaných u státního katastrálního úřadu
- Důvody: nemovitost stojí na státním pozemku, nemovitost stojí na pozemku určeném k jinému užití než residenčnímu, katastrální úřad je zahlcený, nemovitost postavena v souladu s regulacemi, ale později kvůli vysokým nákladům na regulace odpadla z oficiální sféry
- Mrtvý kapitál nelze využít jako kolaterál k získání úvěru, lze s ním omezeně operovat, nemotivuje k rozvoji
- Chudé země mají kapitál, ale nelze jej plně využít
- Tyto země nefungují v rámci katallaktických pravidel (garance nedotknutelnosti soukromého vlastnictví, smluvní přenositelnost vlastnictví)

Development Economics

Mrtvý kapitál

- Majetek

Development Economics

úvod

Náměty: Royův model migrace: pokud probíhá migrace ze země s nižší mírou sociálního přerozdělování (zabezpečení atd.) do země s vyšší mírou, jedná se o negativní jev – jdou tam ti, kteří hledají oběd zdarma. Pokud však probíhá migrace naopak, jedná se o pozitivní jev – přesunují se motivovaní a schopní jedinci, kteří hledají místo, kde mohou svou pílí a prací zlepšit své postavení.

Development Economics

úvod

Development Economics

texty k přípravě na hodinu

- ACEMOGLU, Daron and ROBINSON, James A, 2015. *Proč státy selhávají: kořeny moci, prosperity a chudoby*. Praha: Argo : Dokořán. ISBN 978-80-257-1305-1.
 - Kapitola 3 Jak se vytváří prosperita a jak chudoba, str. 63-83
- SACHS, J. D. a A. M. WARNER, 2001. The curse of natural resources. *European Economic Review* [online]. **45**(4–6), 827–838. ISSN 0014-2921. Dostupné z: doi:[10.1016/S0014-2921\(01\)00125-8](https://doi.org/10.1016/S0014-2921(01)00125-8)
- MOYO, Dambisa, 2010. *Dead aid: why aid is not working and how there is a better way for Africa*. ISBN 978-0-374-53212-3.
 - Kapitola 3 Aid is not working, str. 40-56

Development Economics

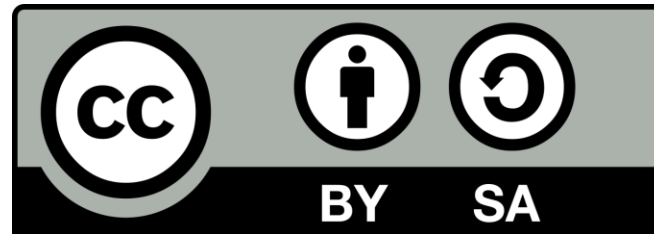
další zajímavé texty

- DE SOTO, Hernando, 2007. *The Mystery of Capital: Why Capitalism Triumphs in the West and Fails Everywhere Else*. New York: Basic Books. ISBN 978-0-465-00401-0.
- SVENSSON, J., 2000. Foreign aid and rent-seeking. *Journal of International Economics* [online]. **51**(2), 437–461. ISSN 0022-1996. Dostupné z: doi:[10.1016/S0022-1996\(99\)00014-8](https://doi.org/10.1016/S0022-1996(99)00014-8)

Informace o licenci

Toto dílo je licencováno pod licenci
Creative Commons Uvedte původ-Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní (CC BY-SA 4.0)

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Touto licenci se není třeba řídit ohledně částí materiálu, které jsou volným dílem, popř. v případech, které lze klasifikovat jako [výjimku či omezení práva autorského](#).

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

The logo of the Ministry of Education, Youth and Sports (MŠMT) of the Czech Republic, featuring the letters 'MŠMT' in a stylized, teal font.
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

